

Eén vergunning voor alles?

De Stichting Beter Zeist, platform van buurtorganisaties, hield op 11 oktober in het wijkservicepunt van Zeist-Noord een studiebijeenkomst over de nieuwe Wet voor het omgevingsrecht, Wabo. Per 1 oktober volstaat één aanvraag voor bouwen, milieu, natuur en monumenten. Gaat het nu allemaal beter en sneller? Wat zijn de gevolgen voor de burger en zijn woonomgeving?

Wat houdt de nieuwe wet in?

Jacqueline Mineur, jurist van de Vereniging Milieudefensie en ook verbonden aan het bureau Habitat, laat als inleider zien hoe de nieuwe wet in elkaar zit en wat de gevolgen zijn. Haar informatie wordt waar nodig aangevuld door twee medewerkers van de gemeente Zeist, die direct bij de uitvoering van de Wabo zijn betrokken.

De wet fungeert als een “portaal” voor het aanvragen van vergunningen. Voor het oprichten van een bouwwerk en veel andere zaken zijn nu niet meer allerlei aparte procedures nodig, maar volstaat één omgevingsvergunning.

Men kan nu via een online omgevingsloket (www.omgevingsloket.nl) nagaan of een vergunning nodig is en zonodig een vergunning aanvragen. Dit systeem geeft ook aan ook welke gegevens nodig zijn en welke documenten (digitaal) moeten worden aangeleverd.

Overigens blijft het nog mogelijk een vergunning te splitsen, wanneer de onderdelen niet fysiek met elkaar zijn verbonden. Ook kun je nog een vergunning in fases aanvragen voor van elkaar losstaande zaken. Dat vergt meerdere deelbesluiten, die worden beoordeeld in het kader van de volledige aanvraag.

Voor wie hiervan gebruik maakt verandert er in de praktijk niet veel.

Behalve de gemeente kan ook de provincie of een ministerie als loket dienen. Zo is bijvoorbeeld de landelijke overheid in beeld bij een vergunning voor een kernenergiecentrale of defensie terreinen en de provincie bij afvalverwerkende bedrijven.

Een belangrijke wijziging is dat in méér gevallen helemaal geen vergunning nodig zal zijn. In andere gevallen wordt een voornemen niet meer ter inzage gelegd, met als gevolg dat geen zienswijzen meer kunnen worden ingediend, maar is aangewezen op bezwaar en beroep om op een reeds verleende vergunning kan reageren.

Verantwoordelijkheden

Zo op het eerste gezicht is er minder werk voor de aanvrager en de overheid. Maar een gemeente moet bijvoorbeeld zelf allerlei zaken intern checken om te zien of aan bepaalde wettelijke eisen, regelingen en normen wordt voldaan; die blijven namelijk bestaan.

De gemeente Zeist heeft daarom een Waboteam opgezet dat een eerste, samenhangende controle op deelaspecten uitvoert.

Ook zal de gemeente Zeist, bij het actualiseren van bestemmingsplannen, regels voor ontheffingen opnemen.

In de discussie blijft onduidelijk in hoeverre de overheid aansprakelijk zal zijn voor de gevolgen van eventuele missers.

De aanvrager is zelf verantwoordelijk voor zijn aanvraag en moet nagaan of zijn zaak vergunningsvrij is of niet. Dat laatste is misschien wel het grootste verschil met vroeger. Voor veel meer zaken is geen vergunning meer nodig. Dat scheelt in de hoeveelheid werk, maar kan ook tot verrassingen leiden. In de discussie werd de gemeente daarom gevraagd alle wijzigingen en aanvragen voor de burgers openbaar en toegankelijk te maken, bijvoorbeeld per locatie en soort. De Internet site <https://www.omgevingsloket.nl/#> geeft aan in welke gevallen geen vergunning (meer) nodig is.

De overheid zal aanvragers van vergunningen ondersteunen met informatie. Daar zal een kwaliteitsslag moeten worden gemaakt. Dat gaat echter niet zover dat bijvoorbeeld een gemeente ook actief advies geeft. Dat staat namelijk op gespannen voet met haar controlerende taak.

Wanneer een vergunning op onjuiste gronden is verleend, kan de overheid deze weer intrekken, omdat de grondslag ervoor ontbreekt. De gemeente of een hogere overheid is uiteindelijk verantwoordelijk het toezicht en de handhaving.

Belanghebbenden

Wie zijn buiten de aanvrager ook nog belanghebbend? Alleen beroepen van direct belanghebbenden zijn ontvankelijk, bijvoorbeeld wanneer je zicht hebt op de locatie of in de directe nabijheid woont, zoals een buur.

Voor rechtspersonen zal heel concreet in de statuten moeten zijn aangegeven dat de organisatie zich specifiek op het betreffende belang richt. Bovendien zal uit de activiteiten moeten blijken dat het niet bij een dode letter blijft. Er is overigens, mede naar aanleiding van arresten, een aanpassing van het bestuurs- en procesrecht in voorbereiding, die onder meer dit rechtstreekse belang bevestigt en wettelijk vastlegt. Zo kunnen ook besluiten met fouten in stand blijven, wanneer niemand daardoor in zijn directe belang wordt geraakt.

Veranderingen

Wat betekent de Wabo voor de burger? De burger zal goed moeten opletten en de bekendmakingen moeten volgen. Zo is het niet meer mogelijk bij voorgenomen kleine (binnenplanse) ontheffingen nog zienswijzen in te dienen. Pas als een omgevingsvergunning is verleend kan dan nog bezwaar en/of beroep daartegen worden ingediend. Verder is daar minder tijd voor en zijn er minder mogelijkheden voor het later aanleveren van een onderbouwing van een beroep (geen pro-forma beroep meer). Ook de "crisis- en herstelwet" beperkt het recht op het indienen van zogenaamde 'pro forma' beroepen (dus nog zonder onderbouwing) voor wijzigingen van een bestemmingsplan met meer dan twaalf woningen.

Er zijn twee soorten voorbereidingsprocedures: de reguliere en de uitgebreide. Bij de eerste kan nog bezwaar worden gemaakt en staan voor de belanghebbende beroep en hoger beroep open. Wanneer de overheid in dit geval te laat is met haar vergunningsbesluit wordt de vergunning "van rechtswege" verleend.

Bij de uitgebreide procedure is voorzien in het indienen van een zienswijze en het instellen van een beroep. Welke procedure wordt toegepast is afhankelijk van het onderwerp en de omvang van de aanvraag.

Omdat het nu om meer omvangrijke vergunningen gaat moeten verschillende voorschriften op elkaar worden afgestemd. De Wabo zorgt voor de volgende veranderingen:

- De Invoeringswet Wabo (IWabo) wijzigt meer dan 40 bijzondere wetten;
- Het Invoeringsbesluit Wabo verandert ruim 60 Algemene Maatregelen van Bestuur (Besluit omgevingsrecht, afgekort Bor);
- De invoeringsregeling Wabo wijzigt meer dan 35 ministeriële regelingen (Regeling Omgevingsrecht, afgekort Mor).

Verder verplicht de Wabo gemeenten en provincies tot aanpassing van diverse verordeningen. De wet heeft consequenties voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk van de:

- Wet ruimtelijke ordening (Wro),
- Woningwet (Ww),
- Wet Milieubeheer (Wm),
- Monumentenwet 1988,
- Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) en de
- Flora en Faunawet Ff-wet.

In de overgangperiode gelden overgangsregelingen en oude procedures doorlopen nog de vroegere rechtsgang.

Coördinatie van de coördinatie?

Het kan zijn dat een gemeente nog een coördinatieregeling volgens de Wet ruimtelijke ordening (Wro) gebruikt om met de Wabo samenhangende besluiten gelijktijdig voor te bereiden. Dat heeft vooral betrekking op het 'meecoördineren' van veranderingen in een bestemmingsplan. Zo blijven bestemmingsplannen actueel en veranderen deze gelijktijdig met verleende omgevingsvergunningen. Voor een coördinatieverordening wordt verwezen naar die van de gemeente Utrecht.

Er zijn tekenen dat de gemeente Zeist voorlopig wil afwachten hoe de ervaringen elders uitvallen, alvorens zelf een dergelijke coördinatieregeling in te voeren.

Wat levert de wet op?

Er is veel werk aan de winkel, vooral voor ambtenaren en juristen. Maar ook voor burgers en instellingen die aanvragen indienen of die daarop bezwaren indienen en/of in beroep gaan. We moeten afwachten in hoeverre de Wabo haar doelen zal bereiken. Op korte termijn geeft het een lastenverzwaring. Dat komt door de vele wijzigingen en het proces van omschakeling van de oude, bestaande wetten via de overgangswet naar de nieuwe wet. Mogelijk valt op langere termijn winst te behalen door minder administratieve lasten en minder procedures die bovendien sneller verlopen.

De belangrijkste winst is waarschijnlijk het beter afstemmen van vergunningen en de kwaliteitsslag die daarbij nodig is.

Meer informatie

- o Handboek Wabo, SDU
- o <http://www.omgevingsloket.nl> check of er een omgevingsaanvraag moet worden ingediend, en uiteindelijke aanvraag indienen.
- o Overige websites:
 - www.vrom.nl of www.rijksoverheid.nl: omgevingsrecht: voorbeeldprojecten, praktijkinformatie en poster;
 - www.omgevingsvergunning.vrom.nl; kennisplein en helpdesk omgevingsvergunning via mailformulier;
 - www.vng.nl > beleidsvelden . ruimte, wonen .. > ruimte > Wabo/omgevingsvergunning;
 - www.milieuhulp.nl (in ontwikkeling);
 - www.ruimtelijkeplannen.nl;
 - www.utrecht.nl; > trefwoord omgevingverordening
 - www.zeist.nl > wonen en leven > wonen > bouwen/verbouwen > omgevingsvergunning: o.m. veelgestelde vragen en antwoorden;
 - <http://www.wabo.nl> advocatenkantoor Bosselaar & Strengers (Utrecht).

Met meer dan 30 deelnemers was ook deze BBVH studiebijeenkomst goed bezocht.

De deskundige inleidster was ook naar haar inleiding nog lang niet uitgepraat.